

Ohjeita järjestyksenvalvojana toimiville

OHJE ENSIAPUTILANTEESEEN

1. Ilmoita tilannekeskukselle radiopuhelimella tai kollegan kautta tilanne .Tarvittavat tiedot:

- Sijainti
- Loukkaantumisen laatu
- Syy, jos tiedossa
- Onko potilas tajuissa/tajuton
- Onko potilas päihtynyt (jos tiedossa, saat selville)
- Onko voimakkaita verenvuotoja
- Ovatko elintoiminnot normaalit
- Onko annettu ensiapua ja jos on, millaista.

2. Kutsu tarvittaessa muita järjestyksenvalvojia avustamaan/auttamaan, jos et itse koe osaavasi

3. Jos henkilö on tajuton, yrittäkää herätellä hänet

- Sanallisesti ja ravistelemalla
- Kevyttä kipua tuottamalla (esim. peukalonkynsi tms.) HUOM! Jos et ole tiedä mitä teet, älä kokeile jos henkilöllä ei ole välitöntä hengenvaaraa
- Jos ei herää, tarkastakaa hengitys
- Jos potilas hengittää, kääntäkää hänet kylkiasentoon odottamaan apua.
- Jos hengitystä ei tunnu/havaita, elvytyksen aloitus mahdollisuuksien mukaan.

4. Jos potilaalla on verenvuotoa

- Pyrkikää tukkimaan vuotava kohta
- Huomioitava voimakkaissa vuotoissa, onko haava valtimon/laskimon kohdalla paine/ kiristysside!
- Jos sidettä ei käytössä, käytäkää mielikuvitustanne, esim. monitoimityökalu käy erinomaisesti kiristyssiteen tekoon kiristysvälineenä.
- Nostakaa verta vuotava ruumiinosa aina ylöspäin; käsi tai jalka suoraan ylös, jos vuotava haava kropassa, kääntäkää vastakkaiselle kyljelle kylkiasentoon.

5. Muissa tapauksissa, jos ette tiedä mitä tehdä, kuvaile oireet jo radiopuhelimessa

tilannekeskukselle/ensiavulle ja pyytäkää tarkempia toimintaohjeita.

6. HUOM! Jos kyseessä on omasta mielestänne VAKAVA potilaan henkeen ja terveyteen kohdistuva uhka, soitto 112 välittömästi!

OHJE TULIPALOTILANTEESEEN

JOKAISEN JÄRJESTYKSENVALVOJAN VELVOLLISUUS ON ENNEN TYÖVUORON ALKUA OTTAA SELVILLE ALKUSAMMUTUSKALUSTON SIJAINTI SEKÄ TUTUSTUA LAITTEEN TOIMINTAPERIAATTEESEEN.

TULIPALON SATTUESSA:

1. EVAKUOI VÄLITTÖMÄSTI VAARA-ALUEELLA OLEVAT IHMISET TURVAAN. Pidä huoli, että ihmiset menevät tarpeeksi kauas eli sellaiselle etäisyydelle, etteivät ole tulipalon vaaraalueella, eivätkä myös estä alkusammutustoimenpiteitä.

2. ILMOITA MUILLE JÄRJESTYKSENVALVOJILLE JA ESIMIEHILLE, JOTTA SAAT APUA EVAKUOINTIIN JA ALKUSAMMUTUKSEEN

3. SOITA 112. Varmista joka tapauksessa, että joku on soittanut hätänumeroon.

4. PYRI ALOITTAMAAN ALKUSAMMUTUSTOIMET MAHDOLLISUUKSIEN MUKAAN. Vaikka tulipalo olisi saatu sammutettua omin voimin, aina soitto 112 ja pelastuslaitos tarkastaa tilanteen turvallisuuden.

5. ESTÄ LISÄVAHINKOJEN SYNTY MAHDOLLISUUKSIEN MUKAAN. Palavaa materiaalia pois liekkien läheltä, pura tarvittaessa rakenteita irti.

6. ÄLÄ RISKEERAA MYÖSKÄÄN OMAA HENKEÄ TAI TERVEYTTÄSI!

7. KUN TULIPALO ON SAMMUTETTU TAI RAJATTU ONNISTUNEESTI, HUOLEHDI OPASTUS PAIKALLE!! Varmista myös, että heillä on tarpeeksi työskentelytilaa paikalla.

8. KUN PELASTUSLAITOS ON SAAPUNUT, TOIMI HEIDÄN ANTAMIEN OHJEIDEN MUKAISESTI.

JÄRJESTYKSENVALVOJAN OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET

Yleisötapaukset ovat huvitilaisuuksia, joihin yleisö on tullut viihtymään ja pitämään hauskaa. Tapahtuman turvallisuusorganisaation tehtävänä on asiakaspalvelun ja järjestyksen ylläpidon kautta taata yleisölle sekä työntekijöille turvalliset puitteet. **Järjestyksenvalvojalla tulee olla työtehtävässään järjestyksenvalvojan asemaa osoittava, sisäasiainministeriön asetukset täyttävä tunnusmerkki, joka on järjestyksenvalvojan keltainen tunnusteliivi.** Esimiesasemassa olevilla henkilöillä on käytössään lain sallima oranssi esimiesliivi asianmukaisine painatuksineen. Jos järjestyksenvalvojille tulee ongelmatilanteita eteen, on heidän ensisijainen kontaktihenkilö oma lohkoesimies. Jos häntä ei tavoiteta, voi yksittäinen järjestyksenvalvoja ottaa yhteyttä naapurilohkon esimieheen tai radioitse tilannekeskukseen.

Henkilön pääsyn estäminen

Henkilöä, joka on päihtynyt, käyttäytyy tai on varustautunut siten, että voi vaarantaa yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka henkilö ei ole täyttänyt tilaisuuteen asetettua ikärajaa, ei saa päästää yleisötilaisuuteen.

Henkilön poistaminen ja kiinniotto

Järjestyksenvalvojalla on oikeus yleisötilaisuudesta tai sen välittömästä läheisyydestä henkilö, joka;

- on päihtyneenä häirinnyt siellä järjestystä tai muita henkilöitä
- uhkaavasti esiintyen, meluamalla tai väkivaltaisuudella häiritsee järjestystä tai vaarantaa turvallisuutta siellä
- huomautuksesta huolimatta jättää noudattamatta järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi annetun tarpeellisen käskyn.

Kiinnioton saa suorittaa vain, jos paikalta poistaminen ei ole tehonnut yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tai häiriötä ei ole saatu poistettua muulla keinoin.

Järjestyksenvalvojan kiinni ottama henkilö on luovutettava viipymättä poliisin haltuun.

Tilapäiset järjestyksenvalvojat eivät saa suorittaa kiinniottoa järjestyksenvalvoja koskevan lainsäädännön perusteella. HUOM! Jokamiehen kiinniotto-oikeus on voimassa!

Poistetulta henkilöltä voidaan myös evätä pääsy festivaali- tai leirintäalueelle ja tarvittaessa poistaa festivaali-/majoitusranneke häiriöiden ennaltaehkäisemiseksi.

Kielletyt esineet ja aineet

Sisääntuloporteilla suoritetaan alueelle saapuville turva- eli sisääntulotarkastuksia.

Järjestyksenvalvojalla on oikeus ottaa yleisötilaisuudessa tai sen välittömässä läheisyydessä olevalta ampuma-ase, patruunat, räjähdysaineet, terä- ja lyömäaseet, kuten myös muu sellainen esine tai aine, jota voidaan käyttää henkeen ja terveyteen kohdistuvan rikoksen tekemiseen tai sellaisella uhkaamiseen sekä päihdyttävät aineet (JärjL 612/2003). Henkilö, jolta tällaisia esineitä

löydetään, tulee ottaa hallintaan ja luovuttaa poliisille. Poisotetut esineet ja aineet on järjestyksenvalvojan luovutettava viipymättä poliisille, ellei niitä voida enää luovuttaa lain mukaan takaisin. **HUOM! Laserosoitimet sekä muut voimakkaat valonheittimet ovat myös kiellettyjä ilman perusteltua syytä yleisötilaisuudessa!**

Voimankäyttö ja voimankäyttövälineet

Järjestyksenvalvojalla on järjestyksenvalvojalain mukaisia tehtäviä suorittaessaan oikeus käyttää yleisesti hyväksytyjä, perusteltuja ja tehtävän suorittamiseksi välttämättömiä voimakeinoja.

Voimankäyttövälineitä ei kannata mukanaan talkoolaiset eikä seurojen järjestyksenvalvojat.

Lisäksi järjestyksenvalvojat voivat tarvittaessa käyttää hätävarjeluoikeutta itsensä tai kolmannen osapuolen hengen ja terveyden taikka omaisuuden suojaamiseksi. Voimakeinojen käyttö ei saa olla järjestyksenvalvojan pääasiallinen tehtävä, vaan tilanteet on pyrittävä ratkaisemaan aina ensisijaisesti neuvoin, kehotuksin ja käskyin. Järjestyksenvalvojen selkeällä näkyvyydellä, järkiperäisellä toiminnalla ja omalla aktiivisuudella pyritään ennaltaehkäisemään häiriötilanteiden syntyä ja näin varmistamaan rauhallinen, kaikille turvallinen tapahtuma. Voimankäyttövälineiden osalta noudatetaan lakia järjestyksenvalvojista. Kaasusumuttimien hallussapitoa on rajoitettu turvallisuuspäällikön toimesta ja ne ovat sallittuja erikseen nimetyillä henkilöillä. Patukat eli pamput ovat kokonaan kiellettyjä alueella ja sen välittömässä läheisyydessä. Käsiraudat ovat vapaasti kannettavissa, mutta kantajalta edellytetään niiden käytön osaamista ja ammattitaitoa. Nämä em. määräykset koskevat sekä talkoolaisia, seuroja, että ”ammattimaisia” järjestyksenvalvoja.

Tilapäiset järjestyksenvalvojat eivät saa kantaa mitään voimankäyttö välineitä, myöskään käsirautoja.

Tilapäinen järjestyksenvalvoja (ns. kortiton JV)

Tilapäisellä järjestyksenvalvojalla tarkoitetaan henkilöä, joka on hyväksytty poliisin toimesta johonkin yksittäiseen tilaisuuteen, tässä tapauksessa Provinssi Festivaali-tapahtumaan, toimimaan järjestyksenvalvojan työtehtävissä ilman peruskurssin suorittamista. Tilapäisen järjestyksenvalvojan oikeudet ja velvollisuudet ovat hieman poikkeavat verrattuna ns. kortillisiin eli koulutuksen saaneisiin henkilöihin. Seuraavassa on lueteltuna tilapäisen järjestyksenvalvojan oikeudet ja velvollisuudet:

UHKAAVAN HENKILÖN KOHTAAMINEN

1. Henkilön kohtaaminen

- Lähesty henkilöä rauhallisesti, jos mahdollista
- Pyri luomaan puhekontakti jo kauempaa, älä mene ihan lähelle jos ei ole pakko
- Muista toimintaohjeet: Ensisijaisesti neuvot, kehotukset ja käskyt
- Pyri selvittämään miksi asiakas on aggressiivinen. Voitko esim. sinä auttaa häntä jotenkin.
- Jos tilanne vaatii, välittömästi siirtyminen voimankäyttöön ja estettävä väkivaltainen käyttäytyminen. Jos olet yksin tilanteessa, odota tarvittaessa apua paikalle.

2. Kommunikointi

- Muista, että keskusteleet ihmiselle. Ei alistavia sanoja, ei haukkumasanoja tms.
- Älä turhaan korota ääntäsi, pyri puhumaan normaalilla äänelläsi.
- Muista myös sanatonta viestintää. Oletko uhkaavan näköinen tietämättäsi?
- Seuraa myös asiakkaan sanatonta viestintää. Puristeleeke käsiä nyrkkiin, jännitteleeko lihaksia tms.
- Muista hengittää koko ajan. Stressireaktioiden jyllätessä ihmisellä automaattisesti hengitys muuttuu pintahengitykseksi. Jos tuntuu, että ”happi loppuu”, rauhoitu hetkeksi, vedä syvään henkeä ja jatka sitten keskustelua.

3. Tilanteen arviointi

- Tee tilannearvio. Onko kyseessä todella vaarallinen henkilö vai näyttääkö henkilö vain kavereilleen kovuuttaan.
- Mieti jo toimintasuunnitelmaa. Pystynkö rauhoittamaan tilanteen niin, että asiakas voi jäädä turvallisesti sisälle vai onko hänet poistettava. Joudunko kenties käyttämään voimakeinoja?

4. Tilanteen rauhoittaminen

- Pyri mahdollisuuksien mukaan rauhoittamaan tilanne ja siirtämään se pois yleisömassan keskeltä
- Sivussa on helpompi keskustella, selvittää uhkaavan käytöksen syytä ja jos tilanne etenee poistamiseen tai voimankäyttöön, myös itselläsi on tarpeeksi tilaa toimia vaarantamatta sivullisten koskemattomuutta.

5. Voimakeinojen käyttäminen

- Voimakeinojen on oltava yleisesti hyväksytyä (ei lyöntejä, potkuja, kampituksia tai kuristusotteita) ja sen on oltava tehokasta eli tehtävä pitää saada suoritettua valitsemillasi, puolustettavilla ja tarpeellisilla voimakeinoilla.
- Voimankäyttövälineiden käytön on oltava perusteltua. Kaasusumuttimia ei saa alueella olla muilla kuin toimintaryhmillä ja esimiehillä.

6. Tilanteen jälkihoito

- Jos tilanne jäi vaivaamaan jälkikäteen, puhu asiasta kollegoiden kanssa ja tarvittaessa ensiapuhenkilöstö on myös käytettävissä.

TILAISUUTEEN KOHDISTUVA UHKAUS

Tapahtumassa on varauduttu ottamaan vastaan pääasiassa kahdenlaisia uhkauksia, joista toinen koskee räjähteitä ja toinen muita aseita. Myös muut uhkaukset ovat mahdollisia. Jos työntekijänä vastaanotat uhkauksen puhelimitse tai jollain muulla tavalla, ole rauhallinen ja toimi seuraavasti:

- Kuuntele tarkasti uhkauksen esittäjän viesti. Yritä saada selville seuraavat asiat:
  - Kuka uhkaa?
  - Millä (pommi, ampuma-ase, teräase...)?
  - Milloin tapahtuu?
  - Miten uhkaus aiotaan toteuttaa?
- Tee muistiinpanoja mahdollisimman tarkasti
- Tee selkeä ilmoitus turvallisuusjohdolle viipymättä Oma lohkoesimies
- Ryhdy saamiesi ohjeiden mukaisesti toimenpiteisiin
- Vakavasti otettavissa ja kiireellisissä tapauksissa esimiehen ilmoittama alue evakuoidaan välittömästi
turvajohdon määrittelemiін paikkoihin. HUOM! Paikat voivat poiketa ennalta määritellyistä evakuointi/väistöalueista!
  - Vältä tyhjentämisen yhteydessä käyttämästä sanoja, jotka saattavat aiheuttaa paniikkia yleisössä (POMMI, RÄJÄHDE jne.).
  - Varmistuttuasi, että alue on tyhjä, siirry itsekkin pois
  - Ota mukaasi puhelin sekä välttämättömät henkilökohtaiset tavarasi
  - Toimi kokoontumispaikalla esimiehiltä saamiesi ohjeiden mukaisesti.

AMPUMA-ASE TAI MUU VAKAVAA VAARAA AIHEUTTAVA ESINE/AINE

Jos kuulet tai havaitset itse vaarallisen esineen/aineen tapahtuma-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä, toimi seuraavasti:

Sivullisen tekemä ilmoitus:

- Kuuntele tarkasti ilmoituksen sisältö: Kenellä? Mitä? Milloin?
- Tee tarkentavia kysymyksiä.
- e. Uhkasiko ketään vai oliko esine vain mukana? Oliko esine esim. kädessä, repussa, vaatteisiin piilotettuna?
- f. Oliko ihmisiä vaarassa?
- g. Muut kantamukset?
- h. Oliko mukana seuruetta?
- i. Meno/poistumissuunta sekä poistumistapa (jalan, pyörällä, autolla...)?
- Kirjaa saamasi kohdehenkilön sekä esineen tunto-merkit mahdollisimman tarkasti ylös
- Ilmoita viipymättä oman alueesi järjestyksenvälvoajan esimiehelle sekä tilannekeskukseen

α Toimi häneltä saatujen ohjeiden mukaisesti

α Vakavasti otettavissa ja kiireellisissä tapauksissa ilmoita viipymättä hätäkeskukseen, 112 sekä tapahtuman turvallisuuspäällikölle,

α Pyydä ilmoittajaa jäämään paikalle ja tarvittaessa opastamaan järjestyksenvalvojat/poliisit paikalle, jossa hän teki havainnon.

α Ota myös ilmoittajan nimi- ja yhteystiedot ylös. **Itse tekemäsi havainto/saapuessasi ilmoittajan kanssa kohdehenkilön luo**

α Ota esinettä kantavan henkilön tuntomerkit mahdollisimman hyvin ylös

α Ilmoita viipymättä hätäkeskukseen näkemäsi, 112. Älä oleta näkeväsi jotain, vaan kerro juuri se mitä näet sillä hetkellä omin silmin.

α Ilmoita viipymättä järjestyksenvalvonnan esimiehille tekemäsi havainnot mieluiten radiolla

α Seuraa kohdehenkilöä mahdollisuuksien mukaan vaarantamatta itseäsi tai muita

α Pyri saamaan lisäapua mukaasi (Esim. järjestyksenvalvoja)

α Jos henkilö pitää esinettä kädessään, pyri hoitamaan mahdollisimman tehokkaasti sivulliset pois vaara-alueelta. **ÄLÄ LIETSO TURHAA PANIIKKIA!**

α Raportoi koko ajan muille järjestyksenvalvojille ja/tai poliisille sijaintinne, mahdollinen kulkusuuntanne sekä mitä henkilö tekee

α Jos joudut tekemisiin kohdehenkilön kanssa, pysy rauhallisena.

α ÄLÄ LEIKI SANKARIA!! Poliisi arvostaa paljon enemmän elossa olevaa todistajaa kuin kuollutta järjestyksenvalvojaa.

α Toimi aina järjestyksenvalvonnan esimiehen tai viranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti

MUISTA, ETTÄ JO PELKKÄ JÄRJESTYKSENVALVOJAN KELTAINEN LIIVI VOI PROVOSOIDA HENKILÖN

UHKAAMAAN TAI PAHIMMILLAAN JOPA KÄYTTÄMÄÄN MUKANAAN OLEVAA ESINETTÄ!!